Tadqiqot uz

ЎЗБЕКИСТОН ОЛИМЛАРИ ВА ЁШЛАРИНИНГ ИННОВАЦИОН ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАРИ

МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

2021

» Ҳуқуқий тадқиқотлар
» Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
» Тарих саҳифаларидаги изланишлар
» Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
» Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
» Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
» Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
» Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
» Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
» Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
» Физика-математика фанлари ютуқлари
» Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
» Кимё фанлари ютуқлари
» Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
» Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
» Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Crossref

30 NOYABR
№34

CONFERENCES.UZ

“ЎЗБЕКИСТОН ОЛИМЛАРИ ВА ЁШЛАРИНИНГ ИННОВАЦИОН ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАРИ” 12-ҚИСМ

«ИННОВАЦИОННЫЕ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ УЧЕНЫХ И МОЛОДЕЖИ УЗБЕКИСТАНА» ЧАСТЬ-12

«INNOVATIVE SCIENTIFIC AND PRACTICAL RESEARCH OF SCIENTISTS AND YOUTH OF UZBEKISTAN» PART-12

ТОШКЕНТ-2021

УУК 001 (062)
КБК 72я43

"Ўзбекистон олимлари ва ёшларининг инновацион илмий-амалий тадқиқотлари" [Тошкент; 2021]

"Ўзбекистон олимлари ва ёшларининг инновацион илмий-амалий тадқиқотлари" мавзусидаги республика 34-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 30 ноябрь 2021 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2021. - 9 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн конференция 2017-2021 йилларда Узбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий конференцияси таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илғор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳлил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1.Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши
Профессор в.б.,ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2.Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна(Фарғона давлат университети)

3.Тарих саҳифаларидаги изланишлар
Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4.Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган мухандислик-қурилиш институти)

5.Давлат бошқаруви
Доцент Шакирова Шохида Юсуповна (Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети)

6.Журналистика
Тошбоева Барнохон Одилжоновна(Андижон давлат университети)

7.Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт
PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт
Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш
Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
Бобохонов Олтибой Рахмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн
Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Мусиқа ва ҳаёт
Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманган мухандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари
Доцент Сохадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган мухандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика
Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария
Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари
Рахмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар
Phd доцент Қаҳҳоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География
Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси
© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

МАДАНИЯТ ВА САНЪАТ СОҲАЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

1. Sayidova Nilufar Bahodir qizi
O`ZBEKISTON DAVLAT TABIAT MUZEYI. 7

МАДАНИЯТ ВА САНЪАТ СОҲАЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

O`ZBEKISTON DAVLAT TABIAT MUZEYI.

Sayidova Nilufar Bahodir qizi
Milliy Rassomlik va dizayn instituti
1 kurs magistranti
Tel: 998946575685

Annotatsiya: Ushbu maqolada nafaqat yurtimizdagi balki Markaziy Osiyodagi eng katta va mashhur muzeylardan biri O`zbekiston Davlat tabiat muzeyi haqida yoritilgan. Ushbu muzeyning yaratilish tarixi va bugungi kuni haqida batafsil ma`lumotga ega bo`lishingiz mumkin.

**Kalit so`zlar:** Muzey, ekspeditsiya, tabiat muzeyi, tabiiy ilmiy muzeylar, komplektlashtirish, antropologiya, etnografiya, zoologiya, qishloq xo`jaligi, minerallar, evolyutsiya.

Markaziy Osiyoning eng yirik tarixiy muzeylaridan biri hisoblangan O`zbekiston Davlat tabiat muzeyi o`zining boy kolleksiyasi bilan boshqa muzeylaridan ajralib turadi. Muzey tarixiga nazar soladigan bo`lsak dastlab "Toshkent muzeyi " deb nomlangan. 1876 yilda uyushtirilgan ekspeditsiyalar natijasida to`plangan tabiatshunoslik, antropologiya, etnografik kolleksiyalar asosida tashkil qilingan. Dastlab ashyolar komplektlashtirilmagan. 1930 yilga kelib esa, barcha ashyolar tartibga solinib, bo`limlarga ajratildi. 1935- yilga kelib esa muzey "O`zbekiston Davlat tabiat muzeyi" maqomini oldi va bugungi kunda ham shu nom bilan faoliyat yuritib kelmoqda. Muzeyda 10 ta zal mavjud bo`lib, jami 363059 ta eksponatlarga ega. Eng katta zallardan biri bu "Hayvonot dunyosining xilma-xilligi" zali bo`lib, unda yurtimiz faunasining xilma-xilligi haqida tushuncha beriladi. O`zbekiston hududida uchraydigan 688 tur umurtqali hayvonlar mavjud bo`lib shularning 76 turini baliqlar, 141 turini esa qushlar tashkil qiladi. Ushbu zalda O`rta Osiyoda kamyob hisoblangan asosan baland cho`qqilarda uchraydigan Ilonxo`r burgutni, turna, qarqara, arixo`r kabi ajoyib qushlarni, bo`ri silovsin kabi yirtqich hayvonlarni ko`rishimiz mumkin.

Ikkinchi zal "Qishloq xo`jaligi" zali bo`lib, bu yerda yurtimizda meva va sabzavotlar yetishtirishdagi yutuqlar, paxtachilikka, sholikorlik, g`allachilikka oid bir qancha tajribalarni ko`rishimiz mumkin. Turli xil g`o`za navlarini, sholi, bug`doy navlarini ekspozitsiyada ko`rishimiz mumkin. Uchinchi zalimiz esa, "Geologik o`zgarishlar tarixi va Yerda hayotning rivojlanishi"deb nomlanadi. Ekspozitsiyada eng mashhur hayvonlardan biri Mamont terisi va son suyagi ham bor. Bu eksponatni 1976 yilda muzeyning 100 yillik yubileyiga sovg`a qilingan. Bundan tashqari pitekantrop, neandertal, sinantrop, kromanyon kabi qadimgi odam haykallari mavjud. Shuningdek ular foydalangan tosh qurollar ya`ni chopperlar ham vitrinadan joy olgan. Yurtimiz hududida qadimgi bitiktosh qoyatosh suratlari ko`p uchraydi. Shulardan eng mashhurlari Navoiy viloyatida Sarmishsoy darasidagi , Surxondaryoning Zarautsoy tog`idagi kromonyon odami chizgan turli shakllarning fotosuratlari ekspozitsiyaga qo`yilgan.

To`rtinchi zal "Geologiya zali"dir. O`zbekiston o`lkasi foydali qazilmalari jihatdan dunyoning yetakchi davlatlaridan biri sanaladi. Bu zalda neft, ko`mir, turli ma`danlar, oltin, kumush, mis, qo`rgo`shin, qimmatbaho toshlar, kristallar namoyishga qo`yilgan bo`lib, bularning barchasi yurtimizning Qashqadaryo, Buxoro, Navoiy, Toshkent kabi bir qator viloyatlaridan qazib olinadi.

Beshinchi zal eng katta zallardan biridir. U "Entamologiya" bo`limi deb ham ataladi. Bilamizki, O`zbekiston hududida hashorotlar juda ko`p tarqalgan bo`lib, ular ham hayvonot olamida o`zining shakliga, tuzulishiga va hayot tarziga egadir. Ushbu zalda to`g`riqanotlilar (chigirtkalar), pardaqanotlilar (kapalaklar), yirik turli qanotlilar (qo`ng`izlar) kabi boy kolleksiyani ko`rishimiz mumkin.

Oltinchi zal "Genetika va seleksiya " zalidir. Ekspozitsiyada biz mutatsiyani, hujayralarning

bo`linishi, ko`payishi, tuzulishi, DNK tuzilmasi tarmog`ini, reduplikatsiya sxemasini, zanjirli irsiylanish kabi holatlarni misollar tariqasida ko`rish mumkin. Bulardan tashqari tajribalar misolida hayvonlarda kechkan turli seleksiyalarni qo`zichoq, buzoqcha, tovuq kabi misollar orqali namoyish etilgan.

Yettinchi zalimiz “Dunyo hayvonlari” zali bo`lib, bu zalda mamlakatimizda uchramaydigan dunyo hayvonlarining ba`zi turlari bilan tanishishingiz mumkin. Mushuksimonlar oilasiga mansub Afrika sheri, imperator pingvini, shimpanze, tuyaqush, fil toshbaqa kabi noyob hayvonlar ekspozitsiyadan joy olgan.

O`zbekistonning jonli tabiati o`zining bir-birini takrorlamas go`zalligi, ajabtovurligi, rohatbaxsh tabiat manzaralari bilan, baland cho`qqili tog`lari, so`lim tabiati, madaniy boyliklari bilan chet ellik sayyohlarni ham jalb qilmoqda. Aynan sakkizinchi zal yurtimiz tabiatiga bag`ishlangan bo`lib, “O`zbekiston tabiati” deb nomlanadi. Yurtimiz tabiatini go`zal fotosuratlar orqali ham namoyish qilishgan. “O`tov”, “Chorvoq suv ombori”, “Paxta terimi”, “Uzumzor”, “Pilla terimi” kabi asarlar shular jumlasidandir.

Eng mashhur zallardan biri bu “O`zbekiston Respublikasi Qizil kitobi” zali hisoblanadi. Ushbu ekspozitsiyada “Qizil kitob”ga kiritilgan hayvonlar va o`simliklar o`rin egalla gan bo`lib, biularning ba`zilari yagona tur hisoblanadi. Qo`riqxonlarda “Qizil kitob”ga kiritilgan Buxoro bug`usi, morxo`r, Qizilqum arxari, ko`k sug`u, Turkistonb silovsini kabi hayvonlar muxofazaga olingan bo`lib ular haqida roliklar namoyish etiladi. Bundan tashqari ekspozitsiyada Orol dengizi tasvirlangan asarlar va fotosuaratlar ham o`rin egallagan. Eng oxirgi zal “Muhofaza etiladigan tabiiy hududlar, qo`riqxonalar va tabiat bog`lari” deb nomlanadi. Respublikamizda bugungi kun da 9 ta davlat qo`riqxonalari, 2 ta tabiiy bog`, 10ta davlat buyurtmasi asosida tashkil qilingan bog`, hayvonlarni ko`paytirishga ixtisoslashtirilgan yagona “Jayron” ekomarkazi mavjud. Bularning faoliyati va istibolli rejalari haqida ushbu zalda ma`lumot olish mumkin.

Yurtimiz tarixiga nazar soladigan bo`lsak, dastlab tashkil etilgan muzey aynan tabiat muzeyi hisoblanadi. Ushbu muzeyda yillar davomida o`zining jilosini yo`qotmay kelayotgan tabiatning noyob durdonalari saqlanib kelinmoqda. Ularni asrash, kelajak avlodga yetkazish barchamizning oldimizda turgan muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Yosh avlodni ona zaminga muhabbat tuyg`usi bilan ulg`ayishi uchun tabiat muzeylarining o`rni kattadir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro`yxati.

1. D.T.Kuryazova “Muzey ishi asoslari” 2019 y
2.T.Jurayev, U.Tursunov “O`zbekiston Davlat tabiat muzeyi” 2020 y
3. N.Sodiqova”Madaniy yodgorliklar tarixi” 1975 y

“ЎЗБЕКИСТОН ОЛИМЛАРИ ВА ЁШЛАРИНИНГ ИННОВАЦИОН ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАРИ”

(12-қисм)

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 30.11.2021

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

Тошкент